

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Ympäristöministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2035. Maanmittauslaitos esittää asiassa seuraavaa.

Maanmittauslaitos lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan pyrkii huolehtimaan kansallisesti luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja pysyttämisestä strategian lähtökohdat huomioon ottaen. Tärkeitä seikkoja tällöin ovat muun ohella suojeluun tarkoitettujen alueiden toteuttamiseen osallistuminen tehokkaalla tavalla sekä kestävä metsätalouden harjoittamisen lähtökohtien pysyttäminen ja parantaminen. Saamelaisen alkuperäiskansan oikeuksien sopeuttaminen luonnon monimuotoisuuden tavoitteisiin sekä pohjoisen suojametsävyöhykkeellä että kalavesien kestävässä käytössä ovat tällöin myös huomion kohteina.

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

Pää tavoitteena luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen on kannatettava. Maanmittauslaitoksessa nähdään, että Suomella on edellytykset onnistua tältä osin.

Tarkemmat tavoitteet on asetettu strategiassa kattavasti ja hyvin.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Luonnon tilaan liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa Maanmittauslaitoksella käytettävissä olevat työkalut suojelun toteuttamisessa ovat merkittäviä. Vapaaehtoisen suojelun ollessa ensisijaista myös riittävät keinot lainsäädännöllisesti ovat suojeluun alueilla, joilla on yksityisomistusta ja joilla yksityisomistus joudutaan mukauttamaan luonnon tilaan liittyvien tavoitteiden saavuttamiseen.

Valtion omistamien metsien käytössä ja suojelussa on kiinnitettävä myös huomio suojeltujen alueiden ja talousmetsien määrittämiseen maastossa, jotta luonnon monimuotoisuus tulee otetuksi huomioon.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Maanmittauslaitos toivoo strategian laadinnassa huomattavan, että ennallistamistoimien operatiivisessa toteuttamisessa historialliset kartta- ja erityisesti ilmakehu-aineistot ovat ainutlaatuinen ja merkittävä tietopohja, jonka perusteella sekä rakennetun- että luonnonympäristön käyttöä ja tilaa myös aikaisemmilta vuosikymmeniltä voidaan tarkastella.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Tietoisuus luonnon arvoista ja luonto-osaaminen on osa Maanmittauslaitoksen henkilöstön resursseja. Maankäytön suunnittelun ja luonnon

monimuotoisuuden yhteen sovittaminen ovat seikkoja, joita jo peruskoulutuksessa esim. maanmittausinsinööreille tuodaan esille. Julkishallinnon ohjauksen merkitystä ei ole Maanmittauslaitoksenkaan toiminnassa aihetta väheksyä. Riittävien rahallisten resurssien varaaminen luontokohteiden määrittämisessä on keskeistä. Lisäksi Maanmittauslaitoksessa tehtävän työn tekemistapa sisältää keinoja edistää luonnon monimuotoisuutta, kun etätyö lisääntyy, luontokohteiden kuten metsien digitaalinen inventointi valtaa alaa maastotyöltä ja tarpeeton liikennöinti vähenee. Paitsi, että työmatkat lyhenevät ja vähenevät, myös maatalousyrittäjien moottoriajoneuvoilla liikennöinnin väheneminen parantuvien peltotilusrakenteiden ja metsälohkojen muodostamisen kautta edistää luonnon hyvinvointia, tervettä luontosuhdetta, terveyttä ja kansalaisten hyvinvointia.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

Alkuperäissaamelaisten kulttuurin säilyttäminen ja esim. Tenon lohien suojelu saattavat olla perustuslakiin kirjattuina seikkoina joskus jopa ristiriidassa käytännön oikeusprosesseissa. Maanmittauslaitos on kalastusoikeuksia selvittelevissä kiinteistötoimituksissa ja kalasaaliiden menetyksiä arvioivissa korvaustoimituksissa osallisena ja ratkaisuvaihtoehtona kysymyksiin, jossa joudutaan tekemään merkityksellistä punnintaa perusoikeustyyppisten asioiden kesken.

3.7 Suomi maailmalla

Tavoite Suomen edellä kävijyydestä luonnon monimuotoisuuteen liittyvissä asioissa on järkevä ja mahdollinen saavuttaa. EU:n jo toistakymmentä vuotta sitten annettu paikkatietoihin liittyvä Inspire -direktiivi on keskeinen Maanmittauslaitoksen näkökulmasta ja on vaikuttanut Maanmittauslaitoksen toimintaan ja strategiaan.

Muita huomioita luonnoksesta

Maanmittauslaitos katsoo, että strategian laadinnassa ei ole otettu huomioon paikkatietoaineistojen merkittävyyttä strategian tavoitteiden saavuttamisessa ja toimenpiteiden mahdollistajana.

Luotettavat ja ajantasaiset paikkatietoaineistot luovat pohjan nykytilan tarkastelulle ja niiden avulla voidaan mitata strategian toimenpiteiden

vaikutuksia. Esimerkiksi usean eri organisaation yhteistyönä toteutettavien Kansallisten ilmakeila- ja laserkeilausohjelmien (<https://www.maanmittauslaitos.fi/laserkeilaus-ja-ilmakeilaus>) aineistojen avulla tuotetaan metsävaratietoa ja ylläpidetään korkeusmallitietoja, joiden avulla varaudutaan tulvatilanteisiin ja voidaan hallita valuntaa vesistöihin.

Tavoitteena on 2026 alkaen uudistaa em. Kansalliset ohjelmat ja kerätä aikaisempaa tarkempia kuva- ja laserkeilausaineistoja. Niiden avulla mahdollistetaan entistä tarkempi tieto metsien rakenteellisuudesta. Entistä tarkempi aineisto luo edellytykset myös mm infrarakentamisen ympäristövaikutusten arviointiin.

Maanmittauslaitoksen ylläpitämä maastotietokanta on koko Suomen kattava paikkatietokanta, jonka paikka- ja karttatietoihin muuta rikastavaa tietoa voidaan helposti linkittää toisista lähteistä strategian tavoitteiden edistämiseksi. Koko maan kattavien peruspaikkatietojen (maastotietokanta, ilmakeila- ja laserkeilausaineistot sekä korkeusmallit) avulla voidaan säännöllisesti seurata muutoksia esimerkiksi metsä-, maatalous- ja taajama-alueiden muutoksista.

Liittyen strategialuonnoksen kohtaan 4.3.7 Vaikutukset viranomaisten toimintaan, Maanmittauslaitos toivoo huomattavan, että viranomaistoiminnassa paikkatietojen hyödyntäminen ja siihen liittyvä osaaminen ja ekosysteemien rakentaminen ovat edellytys ao. strategian toimenpiteiden tehokkaalle edistämiseksi. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on jo aikaisemmin tunnistettu tarve eri viranomaisten tuottamien paikkatietojen yhtenäistämiseksi. Työtä on tehty esimerkiksi MAMMUTTI -hankkeessa, jossa on luotu yhtenäistä tietopohjaa maankäytön muutosten seurannan ja tietopohjan kehittämiseksi.

Luonnon- ja rakennetusta ympäristöstä kerättävä paikkatieto tulee olla yhteensopivana helposti eri viranomaisten, tutkijoiden ja muiden tahojen

käytettävissä. Tämä edellyttää paikkatietoihin liittyvän ekosysteemin edelleen kehittämistä. Kansallisesti kerättävien paikkatietoaineistojen

tuotannon ja kehittämisen resurssit tulee turvata.

Paikkatietoaineistot ovat luonteeltaan puolueettomia tietoja, jotka mahdollistavat tietoon perustuvan päätöksenteon ja toimivat pohjana myös

yhteiskunnalliselle keskustelulle luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sen vaatimien toimenpiteiden osalta.

Mikkonen Soile
Maanmittauslaitos - Ylijohtaja Petri Korpinen ja maanmittausneuvos
Markku Markkula